

Zaaknummer : 01093553
Ons Kenmerk : ODH1135467
Datum : 09-09-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 27 december 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de Koningin Wilhelminalaan 29, Rembrandthof 1 tot en met 167, 373 tot en met 377, 389 tot en met 395, 401 tot en met 405, 417 tot en met 423, 429 tot en met 433 en 445 tot en met 451 (oneven), Tiendweg 2 tot en met 28 (even), Rembrandtstraat 7 tot en met 11 (oneven) en 34 tot en met 38 (even), Paulus Potterstraat 1 tot en met 47 (oneven) en 22 tot en met 34 (even), Vermeerstraat 1 tot en met 21 (oneven) en 2 tot en met 40 (even), Jan Steenstraat 2 tot en met 14 (even), Frans Halsstraat 1 tot en met 37 (oneven), Drijverschuit 5 en 7, 21 tot en met 35 (oneven) en 30 tot en met 36 (even) en Steur 9 tot en met 15 (oneven) en 24 tot en met 28 (even) te Hardinxveld-Giessendam en is aangevraagd namens Stichting Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2027.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Stichting Fien Wonen;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 14 augustus 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

1. Overzicht van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied;
2. De locaties van de gerealiseerde tijdelijke vleermuisvoorzieningen;
3. De voorgestelde locaties van de inmetseelkasten.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Mitigatieplan Rembrandthof e.o. te Hardinxveld-Giessendam' van 27 december 2023 en de aanvullende gegevens van 14 augustus 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Mitigatieplan Rembrandthof e.o. te Hardinxveld-Giessendam' van 27 december 2023 en de aanvullende gegevens van 14 augustus 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaatsen te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op de invliegopeningen;
 - c daar waar de exacte locatie van een verblijfplaats niet bekend is, dient de gevel in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden;
 - d indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal 3 meter zijn;
 - e het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - f de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;
 - g na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub g en h hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.

- 10 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Daarnaast dienen de tijdelijke en permanente voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en dient - indien nodig - de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijke termijn weer te worden hersteld. Het controleren op de functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare winterperiode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 11 De tijdelijke alternatieve voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel en beschikbaar zijn. Hieraan verbinden wij de volgende voorwaarden:
 - a. de verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is drie maanden waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - c. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis is één maand waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - d. indien blijkt dat een tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten;
 - e. de ecologische deskundige dient verslag te doen van het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen in het logboek (voorschrift 2).
- 12 Er dienen minimaal twaalf permanente voorzieningen voor de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de gevels te worden gerealiseerd. Deze dienen te voldoen aan de eisen zoals gesteld in het meest recente Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), waarbij per voorziening de minimale breedte 15 centimeter en de minimale hoogte 80 centimeter dient te zijn.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 27 december 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de Koningin Wilhelminalaan 29, Rembrandthof 1 tot en met 167, 373 tot en met 377, 389 tot en met 395, 401 tot en met 405, 417 tot en met 423, 429 tot en met 433 en 445 tot en met 451 (oneven), Tiendweg 2 tot en met 28 (even), Rembrandtstraat 7 tot en met 11 (oneven) en 34 tot en met 38 (even), Paulus Potterstraat 1 tot en met 47 (oneven) en 22 tot en met 34 (even), Vermeerstraat 1 tot en met 21 (oneven) en 2 tot en met 40 (even), Jan Steenstraat 2 tot en met 14 (even), Frans Halsstraat 1 tot en met 37 (oneven), Drijverschuit 5 en 7, 21 tot en met 35 (oneven) en 30 tot en met 36 (even) en Steur 9 tot en met 15 (oneven) en 24 tot en met 28 (even) te Hardinxveld-Giessendam en is aangevraagd namens Stichting Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Quicksan Wet natuurbescherming Fien Wonen 2022, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2022-0966, 5 januari 2023 (ODH926631);
- Aanvullend onderzoek ecologie Drijverschuit e.o. Hardinxveld-Giessendam, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2023-0103, 14 september 2023 (ODH926633);
- Aanvullend onderzoek ecologie Rembrandthof e.o. te Hardinxveld-Giessendam, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2023-0101, 14 september 2023 (ODH926634);
- Aanvullend onderzoek ecologie Vermeerstraat e.o. te Hardinxveld-Giessendam, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2023-0102, 14 september 2023 (ODH926635);
- Mitigatieplan Rembrandthof e.o. te Hardinxveld-Giessendam, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2023-1478, 27 december 2023 (ODH926632).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 12 augustus 2024 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 14 augustus 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- (e-mail) RE: Verzoek om aanvullende informatie betreft ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming, zaaknummer: 01093553, Blom Ecologie B.V., 14 augustus 2024 (ODH1140076);

- Vier afbeeldingen van de gerealiseerde tijdelijke vleermuiskasten, verstrekt door Blom Ecologie B.V. (ODH1140074 en ODH1140075).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 30 januari 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting Fien Wonen is voornemens om woningen en appartementencomplexen aan de Koningin Wilhelminalaan 29, Rembrandthof 1 tot en met 167, 373 tot en met 377, 389 tot en met 395, 401 tot en met 405, 417 tot en met 423, 429 tot en met 433 en 445 tot en met 451 (oneven), Tiendweg 2 tot en met 28 (even), Rembrandtstraat 7 tot en met 11 (oneven) en 34 tot en met 38 (even), Paulus Potterstraat 1 tot en met 47 (oneven) en 22 tot en met 34 (even), Vermeerstraat 1 tot en met 21 (oneven) en 2 tot en met 40 (even), Jan Steenstraat 2 tot en met 14 (even), Frans Halsstraat 1 tot en met 37 (oneven), Drijverschuit 5 en 7, 21 tot en met 35 (oneven) en 30 tot en met 36 (even) en Steur 9 tot en met 15 (oneven) en 24 tot en met 28 (even) te Hardinxveld-Giessendam te renoveren. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden aan de luchtpouw.

De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 september 2024 en duren naar verwachting tot uiterlijk 15 oktober 2026. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 en 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021) met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen. Het betreft een plangebied waar een aantal appartementencomplexen aanwezig zijn, waardoor het op voorhand uitsluiten van de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaatsen op bouwfysische eigenschappen niet mogelijk is. Voor het uitsluiten van de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats is veldonderzoek volgens het Vleermuisprotocol (2021) noodzakelijk. Hoewel de inspanning op het gebied van massawinterverblijfplaatsen niet geheel aan het Vleermuisprotocol voldoet is het onderzoek wel in de correcte periode uitgevoerd, echter eerder op de avond (23u tot 1u in plaats van 0u tot 2u). Het typerende zwermgedrag welke indicierend is voor massawinterverblijfplaatsen start al anderhalf tot twee uur na zonsondergang. Het gedrag zou tijdens het onderzoeksmoment zijn opgevallen. Het indicierend gedrag is niet evident waargenomen, waardoor er met zekerheid kan worden gesteld dat er geen massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is in het plangebied. Daarnaast bezit de lage bebouwing in het plangebied niet de thermische eigenschappen waar een massawinterverblijfplaats doorgaans aan voldoet en is hiervoor de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats uit te sluiten. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats vastgesteld in het gebied. In appendix 1 is weergegeven waar ze zijn aangetroffen in het plangebied. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er vier paarverblijfplaatsen vastgesteld in het gebied. In appendix 1 is weergegeven waar deze zijn aangetroffen in het plangebied. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Mitigatieplan Rembrandthof e.o. te Hardinxveld-Giessendam' van 27 december 2023 en de aanvullende gegevens van 14 augustus 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan bestaande bebouwing. De woningen hebben een energielabel variërend van B tot en met E, welke gemiddeld uitkomt op label C. Door de spouwmuren te isoleren kunnen de slecht geïsoleerde woningen een grote stap in energiezuinigheid

maken waardoor het gemiddelde energielabel zal stijgen naar A of B. Overigens zullen gezondheidsproblemen worden tegengegaan die samenhangen met slecht geïsoleerde woningen, omdat vocht- en tochtproblematiek verminderd of verholpen worden. Wanneer de ingreep niet uitgevoerd zou worden zouden de aangetroffen verblijfplaatsen behouden worden, maar zou er geen energetische vooruitgang worden geboekt en zou op den duur niet worden voldaan aan de bindende afspraken die op nationaal niveau zijn gemaakt wat betreft de verduurzaming van woonhuizen. Verder zou de bouwkundige staat van de woningen na verloop van tijd alleen maar slechter worden en zal dit grotere gevolgen hebben voor de gezondheid van de bewoners. De andere optie is sloop- en nieuwbouw maar in dat geval zouden alle aangetroffen verblijfplaatsen, ook van de huismus en de gierzwaluw, worden weggenomen en zouden de bewoners een langdurige last ondervinden vanwege werkzaamheden. Bovendien is sloop-en nieuwbouw niet nodig omdat de bebouwing nog in een goede bouwfysische staat is.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat in deze aanvraag om eengezinswoningen en appartementencomplexen uit de jaren 1966 en 1967, met energielabels variërend van B tot en met E, met label C als gemiddelde. Met behulp van de ingreep kan het gemiddelde energielabel worden verbeterd naar gemiddeld label A of B. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering heeft negatieve effecten op volksgezondheid en de openbare veiligheid.

Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot openbaar belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart.

De voorgenomen renovatie zorgt verder voor een betere isolatie van woningen en appartementencomplexen. Slechte isolatie kan zorgen voor vocht en schimmelvorming in de woning, waardoor de gezondheid van de bewoners in gevaar komt. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in een woning en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma, en reumatische aandoeningen. Door de isolatie van de woningen in combinatie met het aanbrengen van mechanische ventilatie, wordt het binnenklimaat in de woningen beter. De te realiseren woningverbetering komt de gezondheid van de bewoners ten goede.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee zomer- en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en vier paarverblijfplaatsen de ruige dwergvleermuis, allen met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Op 26 februari 2024 zijn 29 tijdelijke vleermuiskasten van het type Unitura VMT1 gerealiseerd aan de gevels van de woningen genoemd in appendix 2. In de permanente situatie worden 28 inmetsekkasten ingebouwd in de te renoveren bebouwing. In appendix 2 is weergegeven wat de potentiële locaties zijn. Er wordt aangegeven dat de inmetsekkasten van het type Unitura VMPM1 of Vivara Pro IB VL 06 zullen zijn. Deze zijn echter niet conform de meest actuele Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Ten minste twaalf van de 28 permanente voorzieningen, compenserend voor drie verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, dienen ten minste 80cm hoog en 15cm breed te zijn om te voldoen aan de eisen in het kennisdocument. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In actieve periode worden de zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het toepassen van exclusion flaps. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van <5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in een logboek. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Hardinxveld-Giessendam. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

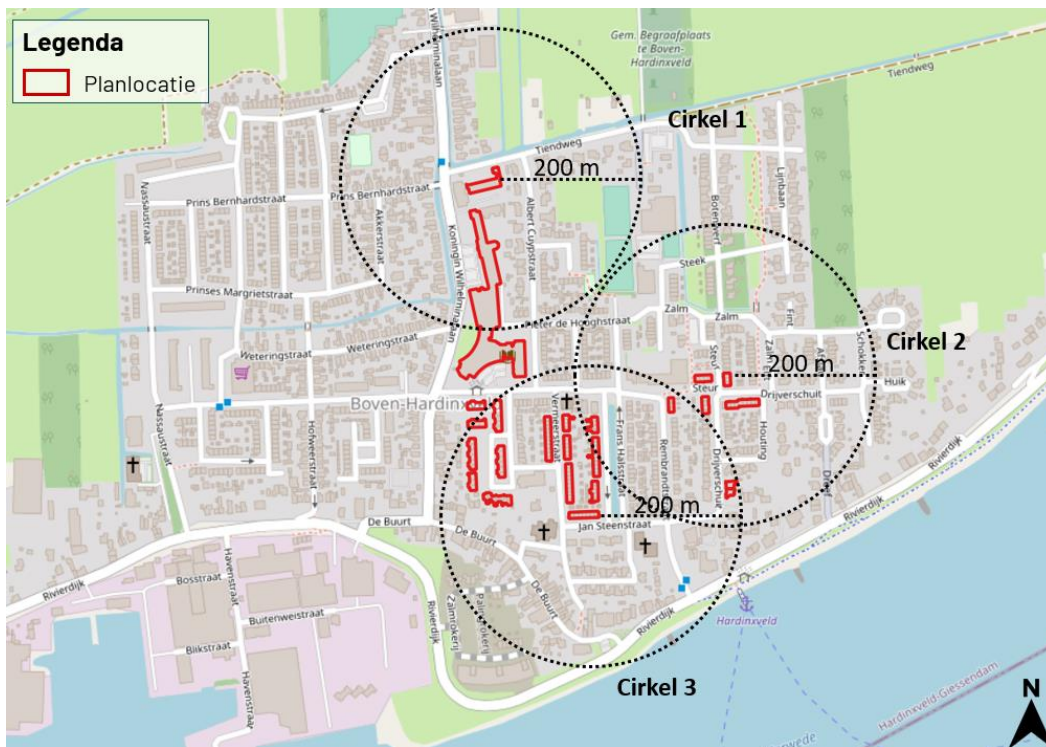
Appendices

Appendix 1: Overzicht van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied

Adres	Soort	Functie	Plangebied	Omschrijving
Frans Halsstraat 7	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	1 individu baltsend uit dakoverstek
Jan Steenstraat 2	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	2 individuen baltsend en bouncend nabij dakoverstek
Paulus Potterstraat 2	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	1 individu invliegend onder kantpan
Van Ruysdaelstraat 1	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	3 individuen bouncend bij kantpan
Vermeerstraat 2	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	2 individuen binding met gebouw
Vermeerstraat 20	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	1 individu baltsend uit dakoverstek
Tiendweg 2-28	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	Invliegend onder kantpan
Rembrandthof 69	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	Roepend uit bebouwing (2 individuen)
Koningin Wilhelminalaan 87-103	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	Invliegend
Gerard Doustraat	Ruige dwergvleermuis	Paar	Buiten	Invliegend onder kantpan
Drijverschuit 36	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	1 individu uitvliegend via kantpan
Houting 20	Ruige dwergvleermuis	Paar	Buiten	1 individu baltsend onder kantpan
Houting 21	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Buiten	1 individu bouncend bij kantpan
Steur 8	Ruige dwergvleermuis	Paar	Buiten	1 individu baltsend onder kantpan
Steur 28	Ruige dwergvleermuis	Paar	Binnen	1 individu baltsend onder kantpan

Appendix 2: De locaties van de gerealiseerde tijdelijke vleermuisvoorzieningen

Locatie	Adres	Aantal vleermuis kasten	
cirkel 1	Koningin wilhelminalaan 100	0	-
cirkel 1	Ferdinand Bolstraat 4	1	oost
cirkel 1	Tienweg 32	2	Noord
cirkel 1	Albertcuypstraat 1	1	West
cirkel 1	tiendweg 34	0	-
cirkel 1	Koningin Wilhelminalaan 82	2	Zuid
cirkel 1	Gerard Doustraat 1	2	West
Subtotaal		8	
cirkel 2	Steur 8	2	West
cirkel 2	Schokker 16	0	-
cirkel 2	Steek 11	0	-
cirkel 2	Dreef 10	0	-
cirkel 2	Drijverschuit 9	2	West
cirkel 2	Botenwerf 25	1	Noord
cirkel 2	Drijverschuit 19	0	-
cirkel 2	Schokker 32	0	-
cirkel 2	Botenwerf 17	1	Noord
Subtotaal		9	
cirkel 3	Frans Halsstraat 22	2	West
cirkel 3	Frans Halsstraat 24	2	Noord
cirkel 3	Rembrandtstraat 21	2	West
cirkel 3	Koningin Wilhelminalaan 23	2	West
cirkel 3	Willem Droststraat 17	0	-
cirkel 3	Rembrandtstraat 8	2	West
cirkel 3	Jan Steenstraat 3b	0	-
cirkel 3	Paulus Potterstraat 18	2	West
cirkel 3	De Buurt 37	0	-
Subtotaal		12	

Appendix 3: De voorgestelde locaties van de inmetsekkasten

